

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND
THE INTERNAL SUPERVISION IN EXPANDED EDUCATIONAL OPPORTUNITIES EXPANSION
SCHOOLS UNDER CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

วรารณ สุแพะ

Waraporn Supae

อุษาพร กลิ่นเกสร

Usaporn Klinkasorn

สมศักดิ์ คงเที่ยง

Somsak Kongtieng

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Doctor of Philosophy Program in Educational Administration

Faculty of Education, North Bangkok University

E-mail: Waraporn.supae@northbkk.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) : 23 มีนาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 30 พฤศจิกายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 30 พฤศจิกายน 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เพื่อศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการนิเทศโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในการวิจัยใช้วิธีการหาค่าโดยการสุ่มแบบง่ายจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูได้จำนวน 309 คน ในปีการศึกษา 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับ ได้แก่ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน 2) การนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีการดำเนินการ

อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับ ได้แก่ การประเมินผลการนิเทศและการรายงานผล การวางแผนการนิเทศ และกำหนดทางเลือก การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน การสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศและการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง 0.802 ($r = 0.802$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, การนิเทศภายใน, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the Academic Leadership of School Administrators, internal Supervision and the Relationship between Academic Leadership of School Administrators and the Internal Supervision of the Educational Opportunity Expansion School under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. The sample were 309 people using simple random sampling, academic year 2023. The data were collected by using questionnaire. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The results of the research were as follow: 1) Academic leadership of administrators Overall and each aspect. There was a high level of compliance in every aspect. They were arranged in the following order: mission planning, Evaluation and monitoring of student progress, Teaching supervision, Promoting the academic atmosphere and Curriculum management and teaching. 2) Supervision within the school to expand educational opportunities. Overall and each aspect. There was a high level of operations in every aspect. They are arranged in the following order: evaluation of supervision and reporting of results, Planning supervision and determining options, Implementation of supervision within the school, Creation of media and tools for supervision and Study of current conditions problems and needs. 3) Relationship between academic leadership of administrators and supervision within schools to expand educational opportunities. Under the jurisdiction of the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office, Area 2, the overall level was at a high level ($r = 0.802$) with statistical significance at the 0.01 level.

Keywords: Academic Leadership, Internal Supervision, Administrator

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศภายในมีความสำคัญต่อการพัฒนา คุณภาพ การจัดการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนคือบุคคลที่สำคัญที่สุดในความสำเร็จของ สถานศึกษา เป็นผู้มีอิทธิพลที่สามารถออกคำสั่ง กำกับดูแลและประสานงานกับบุคคลอื่นให้บรรลุเป้าหมายได้ ในการจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรอบรู้และความเข้าใจในงานวิชาการ กำกับ ติดตาม และการดำเนินงานนิเทศ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ และการขับเคลื่อนสถาบันการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย สถาบันการศึกษากำหนด

การนิเทศการศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะการนิเทศช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่น สนับสนุนให้ครูสามารถประเมินผลการทำงาน สามารถมองเห็นตนเองว่าประสบผลสำเร็จในการสอนเพียงใด ช่วยให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน สังเกตการสอนของครูคนอื่น เพื่อนำมาใช้ปรับปรุง รวมถึงการช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนครู เพื่อช่วยกระตุ้นครูให้มีการจัดทำแผน จุดมุ่งหมายและแนวปฏิบัติ ไปพร้อมกัน ครูแต่ละคนสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยกันในการตัดสินใจแก้ปัญหา การ นิเทศเป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่ครูผู้สอนจะได้รับข้อมูลสะท้อนกลับอันเป็นผลจากการประเมินและสรุป ซึ่ง สะท้อนให้เห็นข้อดีและข้อเสียของการดำเนินงาน รวมทั้งแนวคิดหลากหลายแนวทางที่จะทำให้เกิดมีการ เปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนมากขึ้น (วัชรรา เล่า เรียนดี, 2554)

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการ นิเทศภายในโรงเรียน มีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการคุณภาพทางการศึกษา ถือเป็นปัจจัยสำคัญของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพ และจากสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่าการนิเทศภายในโรงเรียนมี การปฏิบัติที่น้อย ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารหลายท่านอาจจะให้ความสนใจในการพัฒนางานด้านวิชาการของ โรงเรียนและงานด้านอื่นๆ ซึ่งการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนถือเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียน และครูส่วนใหญ่อาจจะไม่ทราบถึงความสำคัญที่แท้จริงของการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นไป เพื่อเหตุใด รวมถึงประโยชน์ของการนิเทศภายในโรงเรียน และที่สำคัญคือครูในโรงเรียนขาดความตระหนักถึง ความสำคัญ ความจำเป็นในการทำงานอย่างเป็นระบบ การทำงานเป็นกลุ่ม และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งการพัฒนาตนเอง และของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการนิเทศภายใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เพื่อใช้เป็น แนวทางในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานวิชาการกับการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

3. สมมุติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

4. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

4.1 ผู้บริหารได้ข้อมูลและแนวทางเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ควรปฏิบัติและแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานการนิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

4.2 ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 532 คน ในปีการศึกษา 2566 ใช้ตารางกำหนดขนาดโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan, (1970, หน้า 607-610) และกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน คน 309 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert. 1993) และมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

6. ผลการวิจัย

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของผู้บริหารและครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	149	48.22
1.2 หญิง	160	51.78
รวม	309	100.00
2. ตำแหน่งหน้าที่		
2.1 ครูผู้สอน	276	89.32
2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา	33	10.68
รวม	309	100.00
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจนถึงปัจจุบัน		
3.1 ต่ำกว่า ปี 5	18	5.83
3.2 5-10 ปี	147	47.57
3.3 11-16 ปี	126	40.78
3.4 16-20 ปี	17	5.50
3.5 มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	1	0.32
รวม	309	100.00
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
4.1 ระดับปริญญาตรี	169	54.69
4.2 สูงกว่าระดับปริญญาตรี	140	45.31
รวม	309	100.00
5. ขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด		
5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	13	4.21
5.2 โรงเรียนขนาดกลาง	215	69.58
5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	81	26.21
รวม	309	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง โดยมีจำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 51.78 และเพศชาย จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 48.22 มีตำแหน่งหน้าที่ครูผู้สอน จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 89.32 และมีตำแหน่งหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 10.68 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอยู่ที่ 5-10 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 47.57 รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอยู่ที่ 11-15 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 40.78 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 54.69 และวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 45.31 อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 69. รองลงมาคือ 58 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 26.21 และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.21 ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	$\bar{x}$	S.D.	ร ะ ดั บ	
			ค ว า ม	ล ำ ดั บ
			ค ิด เ หื น	
1. ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ (X_1)	4.30	0.528	มาก	1
2. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน (X_2)	4.18	0.544	มาก	5
3. ด้านการนิเทศการสอน (X_3)	4.20	0.540	มาก	3
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (X_4)	4.21	0.568	มาก	2
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_5)	4.19	0.534	มาก	4
รวม	4.21	0.475	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.475) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

การนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ควม	ลำดับ
			คิดเห็น	
1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ(Y_1)	4.21	0.488	มาก	5
2. การวางแผนการนิเทศ และกำหนดทางเลือก(Y_2)	4.24	0.503	มาก	2
3. การสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ(Y_3)	4.23	0.503	มาก	4
4. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน(Y_4)	4.23	0.527	มาก	3
5. การประเมินผลการนิเทศ และการรายงานผล(Y_5)	4.26	0.482	มาก	1
รวม	4.23	0.435	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.435) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินผลการนิเทศและการรายงานผล รองลงมา คือ การวางแผนการนิเทศและกำหนดทางเลือก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ตามลำดับ

ตาราง 4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

											Total	Total
	x1	x2	x3	x4	x5	y1	y2	y3	y4	y5	x	y
x1	1.000											
x2	.699**	1.000										
x3	.670**	.671**	1.000									
x4	.569**	.656**	.791**	1.000								
x5	.628**	.664**	.790**	.797**	1.000							
y1	.682**	.720**	.711**	.658**	.746**	1.000						
y2	.600**	.726**	.617**	.684**	.672**	.648**	1.000					
y3	.613**	.648**	.598**	.635**	.633**	.715**	.674**	1.000				
y4	.510**	.608**	.562**	.567**	.621**	.691**	.632**	.816**	1.000			

y5	.440**	.595**	.459**	.468**	.536**	.669**	.550**	.682**	.809**	1.000		
Total x	.791**	.847**	.913**	.892**	.894**	.805**	.759**	.716**	.660**	.574**	1.000	
Total y	.645**	.755**	.671**	.687**	.734**	.847**	.806**	.885**	.922**	.869**	.802**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ระหว่าง 0.645-0.755 และผลการวิเคราะห์เป็นความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งอยู่ในระดับสูง 0.802 ($r_{xy} = 0.889$) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน โดยเรียงลำดับจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ 1) ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน 2) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 3) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 4) ด้านการนิเทศการสอน และ 5) ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ได้ดังนี้ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารนั้นเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการซึ่งเป็นบทบาทสำคัญในการ ให้คำแนะนำ ปรีกษา ส่งเสริมพัฒนา คอยกระตุ้นให้ครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนนั้นเกิดความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการที่ต้องมีการพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนของครูเพื่อไปพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นและให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560 :50-79) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา พบว่า 1) ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565 : 1) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อ

พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นกัน

7.2 การนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้ดังนี้ การประเมินผลการนิเทศและการรายงานผล การวางแผนการนิเทศและกำหนดทางเลือก การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน การสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ และการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเป็นผู้ให้การสนับสนุนการนิเทศและพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนควบคู่กันไป เพื่อให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารความสนใจและเอาใจใส่โรงเรียนเป็นสำคัญจึงจะทำให้การดำเนินการนิเทศประสบผลสำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชารทิพย์ ด้ายศ (2561: 116) ได้ศึกษา การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3 พบว่า 1) การนิเทศภายในของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหาร จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายวินิตย์ ดวงสนาม (2561 : 95) ได้ศึกษา การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศภายในของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหาร จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า แตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ทางบวกในระดับสูงมีค่าเท่ากับ 0.802** ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีคุณลักษณะของภาวะผู้นำทางวิชาการครบทั้ง 5 ด้าน คือ การวางแผนกำหนดภารกิจ การจัดการหลักสูตรและการสอน การนิเทศการสอน การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีความสามารถในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งทำให้ครูเห็นว่าความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2564: 6-7) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการซึ่งมี 5 องค์ประกอบ คือ การวางแผนกำหนดภารกิจ การจัดการหลักสูตรและ

การสอน การนิเทศการสอน การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ ลิ้มหุณการ (2560 :137) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติ เรียงลำดับ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ 2) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 3) ด้านการนิเทศการสอน 4) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และ 5) ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบในด้านต่างๆ ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาในพัฒนาตนเองตลอดจนพัฒนาคุณภาพนักเรียนและสถานศึกษาต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 สำหรับโรงเรียน เพื่อประโยชน์สำหรับโรงเรียน งานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา ควรนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผนจัดทำโครงการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ ให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศภายใน และพัฒนาครูภายในโรงเรียนให้พัฒนาตนเองต่อไป

8.2.2 สำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผนการดำเนินการนิเทศภายใน ส่งเสริมสนับสนุนครูผู้นิเทศ ครูผู้รับการนิเทศและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพตนเองและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

8.2.3 ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรติดตาม ประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และจัดทำเป็นรายงานสรุปผลการดำเนินการเพื่อสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

8.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ทางบวกในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 0.802** ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและปัจจัยด้านการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งจะทำให้มีแนวทางในการพัฒนาครูและผู้บริหารที่มี สถานภาพต่างกันทั้งในด้านเพศ ตำแหน่งในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษา รวมถึงขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษาในบริบทที่แตกต่างกันต่อไป

8.3.2 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารในทุกระดับทั้งผู้บริหารระดับต้น ระดับกลางและระดับสูงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการนิเทศ ของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษาในบริบทที่แตกต่างกันต่อไป

บรรณกรรม

- กิงกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหาร
การศึกษากการ มหาวิทยาลัยเกริก.
- ธารทิพย์ ด้ายศ. (2561). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ประเสริฐ เนียมแก้ว. (2555). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์. 4(2), 175 - 188.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2554). การนิเทศการสอน (Supervision Instruction). ภาควิชาหลักสูตรและการ
สอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภลักษณ์ ลิ้มหุณากร. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับผล
การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพิทยางานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.** Educational and Psychological Measurement. 610 – 607 : (3)30.

Parson, J., L. (1993). **An examination of the relation between participative management perceived institutional effectiveness in North Carolina community colleges.** Dissertation Abstract International.